

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішення приймальної комісії університету
від 01 квітня 2024 року,
протокол № 3

Голова приймальної комісії

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**

МП

01 квітня 2024 року

ПРОГРАМА

**вступного випробування з публічного управління та адміністрування
у формі екзамену за письмовими тестовими технологіями
для вступників на основі НРК7, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста для
навчання за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії
з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
«Доктор філософії з публічного управління та адміністрування»
за денною і заочною формою навчання**

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У програмі окреслена структура та зміст вступного випробування, наведені критерії оцінювання вступного випробування та перелік питань для підготовки до вступного випробування.

Метою вступного випробування зі спеціальності є оцінювання рівня набутих професійних знань, умінь та інших компетентностей з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури та змісту вступного випробування зі спеціальності.

Вступне випробування зі спеціальності проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями.

Результати вступного випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні протягом 12 місяців.

Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступне випробування у визначений розкладом час, особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого мінімального рівня, а також особи, які забрали документи після дати закінчення прийому документів, до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі не допускаються. Перескладання вступних випробувань не допускається.

2. ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Час виконання – 90 хвилин

Тест складається з 50 завдань однакової форми, які передбачають 4 варіанти відповіді. Відповіді на завдання потрібно позначити в бланку для відповідей А.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання й правила його виконання.

2. Намагайтеся дати відповідь на максимально велику кількість тестових завдань.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. До бланка А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, відповідно до інструкцій.

3. Неправильно записані, закреслені, підчищені та виправлені відповіді у бланку для відповідей – це ПОМИЛКА!

4. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете її виправити у відповідному місці бланка для відповідей.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка для відповідей.

6. Перш ніж виконувати завдання, позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка для відповідей.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Вступне випробування оцінюються від 100 до 200 балів. Вступник отримує 100 балів за надання правильних відповідей на десять тестових завдань, кожна наступна правильна відповідь на тестові питання оцінюються в 2,5 бали. Зміст відповідей оцінюється предметною комісією. Рішення про складання вступного випробування приймається на засіданні предметної комісії на підставі суми балів, що отримані вступником, за відповіді на тестові завдання згідно із шкалою (табл. 1). Вступник, який набрав менше 100 балів вважається таким, що не склав вступне випробування.

Таблиця 1. Шкала переведення тестових балів з вступного випробування до шкали 100-200 балів

Кількість правильних відповідей тестових завдань	Бал за шкалою 100–200
0-9	не складено
10	100
11	102,5
12	105
13	107,5
14	110
15	112,5
16	115
17	117,5
18	120
19	122,5
20	125
21	127,5
22	130
23	132,5
24	135
25	137,5
26	140
27	142,5
28	145
29	147,5
30	150
31	152,5
32	155
33	157,5
34	160
35	162,5
36	165
37	167,5

38	170
39	172,5
40	175
41	177,5
42	180
43	182,5
44	185
45	187,5
46	190
47	192,5
48	195
49	197,5
50	200

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Процес управління як упорядкування системи. Види управління. Основні поняття науки управління: влада та панування, керівництво та адміністрування, управління та менеджмент. Етапи становлення, коло проблем та основні школи загальної теорії управління.

Поняття про соціальне управління. Характерні риси соціального управління. Види та форми соціального управління. Поняття про соціально-політичне управління. Соціальне управління як система. Механізм та структура соціального управління. Суб'єкти та об'єкти соціального управління. Закони, принципи та методи соціального управління. Функції соціального управління. Кадрове забезпечення управлінських процесів в суспільстві. Якісна оцінка управлінських кадрів. Поняття діапазону управління. Управлінський процес та його різновиди.

Інформація та соціальна інформація. Інформація та комунікація в соціальному управлінні. Види комунікації. Поняття інформаційних бар'єрів та інформаційних шумів. Вимоги щодо інформації, яка використовується у соціальному управлінні.

Державна влада та публічна влада, державна політика та публічна політика: спільне і відмінне. Державне управління: визначення та характерні риси. Відмінності менеджменту державної організації від менеджменту недержавної організації.

Визначення публічного управління. Публічне управління та державне управління. Співвідношення понять: «government»; «governance»; «good governance»; «public management»; «new public management».

Принципи публічного управління та їх ціннісний вимір. Принцип зворотного зв'язку як основа публічного управління. Принцип законності у публічному управлінні та адмініструванні. Конституційно-правові засади публічного управління. Нормативно-правова база організації та функціонування системи органів публічної влади в Україні. Основні напрями

вдосконалення нормативно- правового забезпечення публічного управління та адміністрування. Морально-етичні аспекти публічного управління та адміністрування.

Управління зв'язками в публічному управлінні. Переговорний процес як інструмент управління зовнішніми зв'язками. Організація масової свідомості та поведінки як елемент публічного управління. Технології управління масовою свідомістю і поведінкою.

Суб'єкти та об'єкти публічного управління. Держава як суб'єкт публічного управління. Органи місцевого самоврядування в публічному управлінні. Політичні партії та громадські організації як суб'єкт публічного управління. Права та обов'язки громадян та їх організацій у публічному управлінні. Бізнес як суб'єкт публічного управління. Соціальний діалог як запорука успішного публічного управління. Громадянське суспільство як один із суб'єктів публічного управління.

Політичний менеджмент як елемент публічного управління. Види політичного менеджменту та їхня дотичність до публічного управління. Моделі аналізу політики. Етапи аналізу політики. Центри аналізу політики як суб'єкти публічного управління.

Функції публічного управління. Планування, довгострокове планування та стратегічне планування. Організація та координація у публічному управлінні. Організаційна структура та її різновиди. Етапи проектування організаційних структур. Поняття ідеальної організаційної структури. Контроль у публічному управлінні. Види контролю та його призначення. Негативні наслідки контролю та шляхи їх усунення. Умови ефективності контролю. Концепція управління за результатами. Антикризисний менеджмент як складова функції контролю. Функції держави у системі публічного управління.

Сервісна складова публічного управління. Поняття «послуги, що надається при виконанні функцій державної влади». Публічні послуги: національні особливості підходів до розуміння та забезпечення. «Перелік базових публічних послуг» Європейського Союзу.

Адміністративні послуги держави: соціально-економічна сутність та критерії оцінки якості надання.

Оцінювання та управління якістю у публічному управлінні. Розповсюдження та використання результатів оцінювання. Партнерське оцінювання та його переваги.

Основні завдання публічного управління в Україні у світлі Угоди про асоціацію з ЄС.

Основні підходи до тлумачення терміну «адміністрування». «Public administration»: нюанси тлумачення («державне управління»; «державне адміністрування»; «адміністративно-державне управління», «публічне адміністрування»).

Управління, адміністрування та менеджмент. Адміністрування як організаційно-технічна складова публічного управління. Анрі Файоль про поняття адміністративного управління. Адміністративна система управління. Бюрократія та

адміністрування. Концепція бюрократії Макса Вебера. Модель «адміністративної ефективності» Вудро Вільсона.

Виконання та здійснення державної політики як ключовий елемент адміністрування. Поняття державної політики та основні підходи до його визначення. Види та моделі державної політики. Підстави та обмеження державної політики. Знаряддя державної політики та їх класифікація.

Поняття «здійснення політики» та основні підходи до його визначення. Фактори здійсненості політики. Здійсненість політики та впливовість політики.

Управління проектами та програмами як складова адміністрування.

Політична поведінка публічних службовців. Психологічні аспекти адміністрування та феномен законів Паркінсона. Поняття посадової особи та відповідальності посадової особи. Формальні і неформальні механізми відповідальності посадових осіб.

Адміністративна реформа: покликання, передумови та дилеми.

Концепції публічного управління економічними процесами.

Загальні принципи та особливості функціонування державного сектора економіки як об'єкта управління і регулювання. Структура державного сектора економіки. Форми і типи державних підприємств. Державні корпоративні права.

Ринкові інститути. Форми організації економічної діяльності приватного бізнесу. Роль приватного бізнесу у формуванні економічної стратегії держави. Приватна та державна власність – взаємовідносини та протиріччя. Держава як учасник і регулятор взаємовідносин у приватному бізнесі.

Приватизація як інструмент державної політики. Обґрунтування доцільності та аналіз ризиків приватизації.

Необхідність та економічна обґрунтованість розвитку малого та середнього бізнесу. Регуляторна політика держави відносно малого та середнього бізнесу. Історичні та новітні напрямки розвитку малого та середнього бізнесу, пріоритетність їх підтримки на рівні держави.

Пріоритетні напрями науково-технічної політики держави. Їх цілі та завдання.

Формування економічної стратегії держави. Роль міжнародних економічних організацій у формуванні державної політики у галузі управління економічним розвитком країни. Роль держави у управлінні економічним розвитком.

Проблеми інтеграції та реінтеграції економіки України з ключовими економіками світу. Вплив політичних взаємовідносин між країнами на розвиток їх економік.

Сучасна практика бюджетного процесу в Україні. Бюджет і економіка. Бюджет як стратегія економічної і соціальної політики. Бюджет і стабілізація. Бюджет як засіб контролю та управління економічним розвитком. Підготовка, прийняття та виконання бюджету.

Публічне управління в сфері економіки у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Державна політика у сфері розвитку культури. Формування бренду держави та нації у контексті загальнополітичних змін на світовій арені. Проблеми самоідентифікації осередків суспільства за мовними, культурно-історичними, або релігійними ознаками, основні завдання державної політики у відповідних сферах. Державне регулювання сферою житлово-комунального господарства. Механізми керування взаємовідносинами між постачальниками та споживачами послуг ЖКГ.

Управління освітою як галузь державної діяльності. Державна політика в галузі освіти. Законодавче та нормативно-правове забезпечення освітньої галузі. Органи управління освітою, їх структура, повноваження. Державні освітні стандарти. Моніторинг якості освіти. Регулююча і контролююча функція держави у підготовці фахівців. Ліцензування, акредитація та атестація навчальних закладів.

Охорона здоров'я як складова соціальної та гуманітарної політики держави. Особливості державного управління в галузі охорони здоров'я. Державні механізми управління охороною здоров'я.

Стан та основні проблеми охорони здоров'я в Україні. Проблеми здоров'я населення України і шляхи їх розв'язання. Екологічний стан України і здоров'я населення.

Держава як гарант «забезпеченої старості». Світовий досвід вирішення питань пенсійного забезпечення. Основні тенденції, шляхи та підґрунтя таких рішень. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку пенсійного забезпечення в Україні.

Публічне управління соціальною сферою життя суспільства у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Національні інтереси та їх різновиди. Особливості європейського підходу до вивчення поняття національного інтересу. Поняття геостратегії. Геостратегія та управління національними інтересами. Геополітичні інтереси як складова національних інтересів.

Національна безпека та її геополітичні засади. Геополітика та управління простором. Складові безпеки території. Територіальні суперечки та територіальні претензії: спільне і відмінне.

Механізм реалізації національних інтересів та його складові. Сила та могутність держави як елемент механізму реалізації національних інтересів. Територіальна експансія, окупація та гуманітарна інтервенція.

Принципи забезпечення національної безпеки. Основні напрями управління національною безпекою держави.

Закон України «Про основи національної безпеки України» та Стратегія національної безпеки України. Военна доктрина держави. Повноваження Президента України, Верховної Ради України та центральних органів виконавчої влади України у сфері забезпечення національної безпеки. Повноваження та функції Ради національної безпеки і оборони України.

Управління національними інтересами та національною безпекою у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Сфери застосування інформаційних технологій у публічному управлінні. Електронний уряд як інновація публічного управління сучасного інформаційного суспільства. Поняття, сутність та актуальність запровадження, принципи створення та функціонування. Міжнародний досвід у сфері електронного публічного управління.

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державного управління і місцевого самоврядування. Методи набуття і поширення інформації в публічному управлінні на основі новітніх інформаційних технологій. Принципи електронного документообігу.

Засоби масової інформації як один із елементів публічного управління. Інтернет як засіб формування громадської думки та контролю над нею. Місце та роль соціальних мереж у формуванні громадської думки. Проблеми та ризики при використанні соціальних мереж.

Публічне управління та адміністрування в побудові інформаційного суспільства у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Державна служба як публічно-правовий інститут. Державна служба та політичний устрій і тип держави. Приклади реформування державної служби у зарубіжних країнах. Завдання державної служби. Види державної служби.

Поняття служби в органах місцевого самоврядування. Завдання служби в органах місцевого самоврядування. Функції служби в органах місцевого самоврядування, їх класифікація та характеристика.

Поняття «державний службовець» та «службовець органу місцевого самоврядування». Види державних службовців в Україні. Види службовців органів місцевого самоврядування в Україні. Державні службовці і політичні діячі: співвідношення правового статусу. Права і обов'язки державних службовців. Державна антикорупційна політика в Україні. Реформування державної служби в Україні у контексті євроінтеграційних процесів.

Сутність кадрової політики на державній службі. Предмет і суб'єкт кадрової політики. Правовий режим кадрової політики. Сучасна кадрова політика в Україні.

Поняття, мета й умови професійної підготовки державних службовців. Система підвищення кваліфікації державних службовців.

Кадровий потенціал органів державної влади і місцевого самоврядування в регіонах України та його розвиток. Правове забезпечення державної кадрової політики в регіоні. Поняття, структура і функції кадрових технологій.

Професійна орієнтація в управлінні персоналом державної служби. Відбір персоналу як кадрова технологія. Адаптація персоналу та її особливості на державній службі.

Технології управління кар'єрою персоналу. Формування системи кадрового резерву державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

5. ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ПИТАНЬ

32. Механізм публічного адміністрування - це

- 1) система, яка забезпечує практичну реалізацію публічного адміністрування та досягнення визначених цілей, яка має свою структуру, методи, важелі, інструменти впливу на об'єкт управління з відповідним правовим та інформаційним забезпеченням;
- 2) засоби, що забезпечують здійснення регулюючого впливу публічних адміністрацій на соціально-економічні територіальні системи різних рівнів;
- 3) система, яка забезпечує практичну реалізацію публічного адміністрування та вплив на об'єкт управління;
- 4) чинники, що сприяють або перешкоджають інтеграції і стабільності існуючої системи публічного адміністрування.

6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ, ЩО РЕКОМЕНДОВАНО ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Адміністративістика в умовах цифровізації: теорія, правове регулювання, практика : монографія / С. В. Ківалов та ін. Одеса : Гельветика, 2022. 800 с.
2. Бутко М.П. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. [М. П. Бутко, М. Ю. Дітковська, С. М. Задорожна та ін.] К.: «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
3. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навчальний посібник. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
4. Експертно-аналітичне забезпечення державної політики : навч.-метод. матеріали / К. О. Ващенко ; уклад. М. Т. Солоха. Київ : НАДУ, 2013. 56 с.
5. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Київ, 2017.
6. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції) : навч. посіб / [О. Л. Копиленко, О. В. Зайчук, А. П. Заєць та ін.] / МОН України. К. : Юрінком Інтер, 2008. 400 с.
7. Загальне адміністративне право : підручник / Гриценко І. С., Мельник Р.С., Пухтецька А. А. та інші; за заг. ред. І. С. Гриценка. К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
8. Лисюк В. С. Методологічні принципи дослідження публічного управління. Економіка та держава. № 11/2021. С.52-57. UPL : http://www.economy.in.ua/pdf/11_2021/11.pdf.
9. Мандзюк О. А. Аналітична діяльність в Україні: адміністративно-правові засади регулювання : монографія / Ужгород. нац. ун-т. Херсон : Гельветика, 2019. 487 с.

10. Методологія публічного управління : навчальний посібник. Укладач І. В. Шпекторенко. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 120 с..
11. Міненко М.А. Публічне управління : теорія та методологія : монографія. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 404 с.
12. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Вид. 2-е, перероб.. і доп. Маріуполь: Вид-во Маріупольського державного університету, 2017. 304 с.
13. Петровський П.М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління : навч. посіб. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2015. 281 с.
14. Практичні аспекти публічного управління в контексті сталого розвитку : монографія / [В. М. Бабаєв, М. М. Новікова, С. І. Чернов та ін.]; Харків. нац.ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 238 с. UPL: http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/_3_____1.pdf.
15. Публічна політика : навч. посіб. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2016. 340 с. UPL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-PU.pdf>.
16. Публічна служба : навч. посіб. / С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, Є. І. Бородін [та ін.] ; за заг. ред С. М. Серьогіна. Дніпро : ГРАНІ, 2018. UPL: http://www.dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Publiczna_sluzhba.pdf
17. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін.; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
18. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник. А.О. Азарова, Л.М. Ткачук, ЛО. Нікіфорова. Вінниця: ВНТУ. 2019. 181 с.
19. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія: І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 2. К.: ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 246 с.
20. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства : вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрукайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606 с. UPL: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/monografii/Монографія_Алейнікова_2_017.pdf.
21. Рамка цифрових компетентностей для державних службовців України : Проєкт 21.11.2021 р. / Міністерство цифрової трансформації України. URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2902-2619_ramka_derzsluzbovci_3_compressed.pdf.
22. Розвиток публічного управління в Україні : теоретичні, методологічні та практичні аспекти: монографія / за ред. Горника В.Г., Кравченка С.О. Київ: УкрСІЧ, 2018. 354 с.

23. Ситник Г. П., Зубчик О. А., Орел М. Г., Штельмашенко М. Г. Політико-правове забезпечення публічного управління та адміністрування: підручник / за ред. Г. П. Ситника. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020. 504 с.

24. Сич Т.В. Методологія наукових досліджень з публічного управління : навчальний посібник. 2018. 164 с.

25. Сурмін, Ю.П., Надолішній, П.І. Методологія як інструмент ефективної реалізації можливостей державного управління : Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління / наук.-ред. Колегія : Ю.П. Сурмін (співголова), П.І. Надолішній (співголова) та ін. 2011.UPL: <http://212.111.196.8:8081/ndi/encyclopedia/default.aspx>.

26. Терещенко Т.В. Теорія організації: навчальний посібник. Хмельницький університет управління та права: Хмельницький, 2015. 335 с.

27. Токар М. Основи методології публічного управління : навч. посіб. (для студентів-магістрантів спеціальності «281 Публічне управління та адміністрування» в УжНУ). Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 100 с.

28. Токар М. Теорія та методологія публічного управління : навчально-методичні рекомендації. Ужгород. нац. ун-т; Ужгород, УжНУ. 2022. 52 с.

29. Чукут С.А. Основи електронного урядування : навчальний посібник. Київ. 2022. 268 с.

Інформаційні ресурси в мережі інтернет

1.	http://www.rada.gov.ua	Офіційний вебпортал парламенту України
2.	https://zakon.rada.gov.ua	Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України
3.	http://www.president.gov.ua	Президент України. Офіційне інтернет-представництво
4.	http://www.kmu.gov.ua	Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України
5.	http://mon.gov.ua	Офіційний вебсайт Міністерства освіти і науки України
6.	http://www.nbuv.gov.ua	Офіційний вебсайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
7.	https://nrfu.org.ua	Офіційний вебсайт Національного фонду досліджень України
8.	https://www.scopus.com	Вебсайт МНБД Scopus
9.	https://ouci.dntb.gov.ua/	Пошукова система і база даних наукових цитувань OUCI

10. <https://doaj.org> Вебсайт онлайн-каталогу журналів відкритого доступу
11. <https://www.lib.umich.edu> Вебсайт бібліотеки Мічиганського університету
12. <http://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx?OrgID=0000290> Вебсайт Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса
13. <http://www.nadc.gov.ua> Вебсайт Національне агентство України з питань державної служби
14. <http://www.niss.gov.ua/> Вебсайт Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України
15. <https://www.center.gov.ua/> Вебсайт Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу.

Затверджено рішенням
кафедри публічного управління та адміністрування
25 березня 2024 року, протокол №10